Эш программасы Татарстан Республикасы Мәгариф һәм Фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән “Татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбендә әдәби уку” предметын укыту программасы. 1-4нче сыйныфлар” (Г.М.Сафиуллина, М.Я.Гарифуллина, Ә.Г.Мөхәммәтҗанова, Ф.Ф.Хәсәнова. Казан, 2011нче ел) на, Татарстанның Мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан рөхсәт ителгән ителгән
Әдәби уку, татар телендә башлангыч гомуми белем бирү мәктәбе өчен.
1 кисәк Г.Сафиуллина, Ф.Хәсәнова).,Ә Мөхәмәтҗанова., Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2013нче ел
2 кисәк Г.М.Сафиуллина, Ф.Ф.Хәсәнова Ә ,Г Мөхәмәтҗанова., Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2013нче ел
3 кисәк дәреслек-хрестоматия (Г.Сафиуллина,М.Гарифуллина.,Ә Мөхәмәтҗанова.,Ф.Хәсәнова) Казан, “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2013нче ел
китапларына нигезләнеп төзелде/

3 нче сыйныфта эш программасы атнага 2 сәгать исәбеннән елга 68 сәгатькә төзелде
3 нче сыйныфта уку вакыты елга 34 атнага исәпләнгән

Укытуның планлаштырылган нәтиҗәләре

Укучы өйрәнәчәк:

- Тылсымлы, хайваннар турындагы әкиятләрне, мәсәлләрне, тормыш көнкүреш әкиятләрен аерырга; тормыш-көнкүреш һәм тылсымлы әкиятләрнең үзенчәлеген ачыкларга; әкият белән хикәяне аерырга; әсәрдә сурәтләү чараларын табарга (чагыштырулар, капма-каршылык, кабатлаулар, җанландыру).
- Укуның орфоэпик һәм интонацион нормаларын белергә; сүзләрне укыганда төгәл, дөрес әйтеп укырга, уку тизлеген арттыра барырга; текст белән беренчел танышканда әчтән укырга, терәк сүзләрне эзләп табып, кирәкле өзек белән танышырга, өзекне сайлап укырга; укытучыны, сыйныфташларын тыңларга, сорауларга җавап биргәндә иптәшләрен кабатламаска, үз фикерләрен төгәл әйтә белергә; төрле авторларның 6-8 әсәрен яки алардан өзекне яттан сөйләргә; дәреслектә танышкан әсәрнең кайсы авторныкы икәнен белергә, шул авторның башка әсәрләрен дә әйтергә, эчтәлеген сөйләргә; үзе яраткан автор, аның әсәрләре турында сөйли белергә; бирелгән текстның темасын, төп мәгънәсен ачыкларга, авторның үз героена мөнәсәбәтен билгеләргә; аңлашылмаган сүзләрнең мәгънәсен “Аңлатмалы сүзлек”тән карарга; әсәр геройларына характеристика бирергә; аудиоязмадагы кечкенә хәбәрләмәнең, тыңланган хикәянең, әкиятнең төп эчтәлеген сөйләп бирергә.
- Укылган әсәрнең эчтәлеген аңларга, интонация, уку темпын сайларга, паузалар белән укырга; әдәби текстны дөрес итеп рольләргә бүлеп, чылбыр рәвешендә укырга; әсәрләр буенча инсценировкалар әзерләгәндә катнашырга. Аралашу барышында укытучының һәм сыйныфташларның сөйләмен ишетеп аңлаарга, вербаль яки вербаль булмаган рәвештә җавап кайтарырга; өйрәнелгән материалга нигезләнгән кечкенә күләмле текстны сәнгатьле итеп һәм әйтелеш нормаларын саклап укырга; укылган мәгълүматка бәйле гади нәтиҗәләр ясарга.

Укучы өйрәнергә мөмкинлек алачак:

- Хайваннар турында әкиятләрнең кайчан килеп чыгышы турында фикерләргә; төрле халыклар әкиятләрендә йөремсәк сюжет булуын ачыкларга.
- Мөстәкыйль рәвештә тематик, жанрлар буенча җыентыклар төзергә;
- уку өчен мөстәкыйль рәвештә китаплар сайлап, китап элементлары буенча эчтәлекне ачыкларга;

- сайлап алынган китапларны мөстәкыйль укырга; сүзлекләр белән мөстәкыйль эш итәргә.

Шигъри һәм проза әсәрен сәнгатьле укып, текстка карата үз мөнәсәбәтен белдерергә; дәреслектә бирелгән иллюстрацияләрне, картиналарны карап, әдәби әсәрләр белән чагыштырып, уртак һәм аермалы якларын табарга; әдәби һәм сәнгать әсәрләре турында телдән сөйләм төзергә.

- Таныш булмаган сүзләрне үз эченә алган текстларны тыңлаганда, аларның эчтәлеген аңлау өчен, тоемлаудан файдаланырга..

Универсаль уку гамәлләре формалаштыруның көтелгән нәтиҗәләре

Шәхескә кагылышлы универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:
- үз илең, халкың һәм тарихың белән горурлану хисләре формалаштырырга, һөнәрләр дөньясы белән танышырга, җәмәгать урыннарында, мәктәптә үз-үзеңне тотуның әхлакый кагыйдәләрен үзләштерергә;
- уку эшчәнлеге һәм аның мотивлары арасында элемтә урнаштырырга;
- әдәби мәдәният нигезендә матурлыкны күрә белү һәм эстетик хисләр формалаштырырга.
- белем бирү учреждениесенә унай караш, әдәби уку фәнен өйрәнүнең кирәклеген аңларга;
- уку эшчәнлегенең уңышлылыгы (унышсызлылыгы) сәбәпләрен аңларга;
- аралашканда иптәшеңнең мотивларына һәм хисләренә ориентлашырга, үз-үзеңне тотышыңда мораль нормаларга һәм этик таләпләргә тотрыклы иярергә.

Регулятив универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:
- максатка ирешүдә үҗәтлек, авырлыкны җиңүгә әзер булу, авырлыкларны чишү   ысулларын эзләүгә ихтыяҗ формалаштырга;
- ирешeләчәк нәтиҗәне алдан күрергә;
- проблеманы чишүдә берничә вариант табарга,аларны кулланып карарга;
- үтәлгән эшнең сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләргә, уңышлылыгына бәя бирергә;
- кагыйдәләрне, күрсәтмәләрне истә тотып гамәлләр кылырга;
- укытучы белән хезмәттәшлектә итәргә;
- уку хезмәттәшлегендә танып белү инициативасы күрсәтергә;
- укытучы тарафыннан билгеләнгән эш-гамәлне мөстәкыйль рәвештә яңа уку материалында исәпкә алырга;
- эш-гамәлләрнең дөрес үтәлешен мөстәкыйль рәвештә бәяләргә һәм тиешле төзәтмәләр кертергә.

Танып белү универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:
- эшчәнлек барышын һәм нәтиҗәләрен тикшереп һәм бәяләп барырга;
- охшашлык һәм аермалыкларны аерырга, чагыштырырга;
- аерып алынган нигез буенча объектларны тәртипкә салырга;
- нәтиҗә чыгарырга;
- охшашлыклар урнаштырырга;
- проблеманы кыска һәм ачык итеп әйтергә;
- проблеманы чишү алымнарын хезмәттәшлектә табарга.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре формалашу нәтиҗәләре:

- укытучы, туганнар, әти-әниләр белән хезмәттәшлекне планлаштыру – катнашучыларның максатларын, вазифаларын үзара аралашу ысулларын билгеләргә;
- сораулар формалаштырырга, җитмәгән мәгълүматны башкалардан сорашып белергә;
- проблеманы ачарга, аны тормышка ашырырга, үзара килешүгә ирешергә;
- эшлекле партнерлы аралашырга, төркемдә үзара ярдәм итешергә;
- үз фикереңне тулы, төгәл һәм ачык , аңлаешлы итеп әйтергә, аны якларга.

Предметны өйрәнү нәтиҗәләре:

- әсәрләрне сәнгатьле һәм хатасыз уку;
- әсәрдәге өзекләрне сайлап ала, рәсемгә төшерә белү;
- Рәсемнәр һәм әсәрләр арасындагы бердәмлекне таба белү;
- әдәби әсәр белән эшли белү;
- укылган әсәрне хикәяли белү;
- әсәрләрне сәхнәләштерә белү;
- текстны рольләргә бүлеп укый белү;
- әсәр геройларына кыскача характеристика бирә белү;
- язучыларның кызыклы хәлләрне җиткерү алымнарын белү.

Укыту курсының эчтәлеге

№	*Бүлек һәм темаларның исеме*	*Барлык сәгатьләр*
1	Күзәтәбез һәм тәэсирләр белән уртаклашабыз	14
2	Чагыштырулар серенә төшенәбез	6
3	Кешеләрнең хыялларын аңларга тырышабыз	7
4	Ярату турында	9
5	Хикмәтле тормыш тәҗрибәсе туплыйбыз	7
6	Көлке серләрен эзлибез	5
7	Герой ничек туа?	9
8	Үткәннәр белән хәзергене чагыштырабыз	11
	Барысы	***68***

Программаның эчтәлеге

Дөрес, аңлап, тиешле дәрәҗәдә йөгерек һәм сәнгатьле уку. Интонацияне (тизлек, логик басым, пауза, тон) текст эчтәлегенә бәйле рәвештә

сайлау. Уку тизлеген сүзне тулы һәм төгәл күрергә, тиз аңларга өйрәтү исәбенә үстерү.Эчтән уку алымына зур күләмле һәм күптөрле текстларны укытып өйрәтү. Сәнгатьле уку осталыгын камилләштерү. Авазларны дөрес һәм ачык әйтүгә ирешү. Укыганда орфоэпия нормаларын үтәү, уку тизлеген эчтәлеккә бәйле рәвештә сайлау, аны арттыра һәм киметә белү, сөйләм максатына карап,тавышны көчәйтеп һәм пышылдап уку.Әдәби әсәрләрне рольләргә бүлеп укырга һәм сәхнәләштерергә өйрәтү.

Сәнгатьле укуга хәзерләнә белү: эчтәлекне аңлау, сурәтләнгән күренешне ачык итеп күз алдына китерү, фраза һәм шигырь юлларының яңгырашын ишетү. Ритмын отып алу, башкару максатын аңлау.

Текст өстендә эшләү.

Әсәрне тыңлаганда һәм укыганда төп фикерне тотып ала белү, хикәяләүнең логикасын, текстагы мәгънәви һәм интонацион бәйләнешләрне аңлау. Вакыйгаларның эзлеклелеген, үзара бәйләнешен билгеләү. Сүзле картина элементлары кертеп, укылган текстның эчтәлеген тулысынча, сайлап һәм кыскача сөйләү, җавапның дөреслеген текстан өзекләр укып раслау. Текстны мөстәкыйль рәвештә мәгънәле кисәкләргә бүлү һәм аларда чагылдырылган төп фикерне таба белү. Укытучы ярдәмендә план төзү, эчтәлеген сөйләү. Кешеләрне, табигатьне һәм вакыйгаларны сурәтләү өчен автор кулланган сүзләрне табу. Әсәр геройларының эш-кыланышларына, уй-хисләренә һәм алар нигезендә яткан сәбәпләргә укытучы ярдәмендә бәя бирү. Әдәби әсәрнең тел чараларына игътибарлы булу, андагы сурәтләү чараларын аңлау. Шигъри сүзгә игътибарлы, сизгер булу, текстан эпитет, чагыштыру, метафораларны табу, чагыштыруга вариантлар сайлау, метафораны читләтеп әйтү чарасы итеп аңлый һәм бәяли белү.

Мәктәп, сыйныф тормышын күзәтүләр нәтиҗәсендә хикәяләр төзү. Үз сөйләмеңне планлаштыра белү, соңыннан тикшерү һәм, сөйләм максатын исәпкә алып, төзәтмәләр кертү. Әкият һәм хикәяләр сюжетына үз вариантларыңны уйлап табу, әсәр геройларының урыннарын алмаштыру,аларны гадәти булмаган хәлләргә кую. Сюжет үсешен алдан билгели алу, исеме һәм башламы буенча китапның темасын, якынча эчтәлеген билгеләү.

Балалар белергә тиешле әдәби жанрлар: әкият, хикәя, шигырь, мәсәл, халык авыз иҗаты әсәрләре (табышмак, мәкаль, җыр, әйтем, бәет).

Уку һәм балалар китабы белән эшләү.

Дәреслекнең эчтәлек өлешеннән әсәрләрне исеме буенча табу, бер темага караган текстларны аеру.

Тәкъдим ителгән китаплар исемлеге белән эшләү. Китап авторы белән танышу, аның исем – фамилиясен, китаптагы портретын табу; берничә китабын чагыштырып, иҗатының темасын билгеләү; авторның үзе турындагы әсәрләрен ачыклау. Укылган китап буенча әңгәмәдә катнашу, сорауны ишетү, аңлау һәм темага бәйле рәвештә җавап бирү; үз фикереңне дәлилләү өчен әсәрдән өзекләр китерә белү.

Авторы, исеме һәм аннотациясе буенча укылмаган китап турында кечкенә хикәя язу. Укылган китап турында, темасын геройларын, вакыйгаларын чагылдырып һәм үз мөнәсәбәтеңне белдереп, 4-5 җөмләдән торган хикәя язу.

Яттан өйрәнү.

Ел дәвамында өйрәнелгән төрле авторларның 10-12 шигыре.

Укыту предметының тематик эчтәлеге

1. Күзәтәбез һәм тәэсирләр белән уртаклашабыз (14 сәг.)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Табигатьнең гүзәллеген әдәби һәм сәнгать әсәрләре аша аңлату. Балаларны табигатьтәге үзгәрешләрне күзәтеп барырга, күргәннәрең белән уртаклашырга өйрәтү. Кешеһәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып күзаллау. Әйләнә-тирә дөнья матурлыгының шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуына инандыру. Шигырьләрдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү,түбәнәйтү).

Эш формалары: практик-уен, экскурсия, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда.

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Табигатьнең гүзәллеген әдәби һәм сәнгать әсәрләре аша аңлату. Балаларны табигатьтәге үзгәрешләрне күзәтеп барырга, күргәннәрең белән уртаклашырга өйрәтү. Кешеһәм табигать бергәлеге. Дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып күзаллау. Әйләнә-тирә дөнья матурлыгының шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуына инандыру. Шигырьләрдә чагыштыру, сынландыру, эпитет. Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү,түбәнәйтү).

Б. Рәхмәт “Иң күңелле чак”, Р. Хисмәтуллин «Июль аланы», Р. Вәлиева “Җәй һәм бала”, М. Галиев «Җиләктән кайтканда», М. Мирза “Көздә бермәл”, “Көз”, “Болыт”, Б. Рәхимова «Шук болытлар, батыр җил, якты кояш», М. Гафури “Болын”, Н. Дәүли «Бала болыт», . Р. Корбан “Көз нигә

моңая”, Р. Вәлиева “Яңгыр, яу!”, “Китмә әле, бераз тор”, Йолдыз “Салават күпере”, М. Әлимбаев “Салават күпере”, Л. Лерон «Яңгырның ял көне», М. Җәлил “Яңгыр”, Р. Мингалим «Август каеннары», Ш. Маннур “Көзге урманда”, З. Туфайлова «Яфрак ява», Х. Әюпов «Әбиләр чуагы», К. Тәхау “Көзге урман”, Р. Әхмәтҗан “Соңгы яфрак”, М. Мазунов «Карап торам», Г. Хәсәнов «Кыр казы», Г. Бәширов «Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе», Н. Гыйматдинова «Казлар», Г. Остер «Серне ачты», В. Хәйруллина “Тәрбияче попугай”, Н. Сладков “Күзалдавычлар”, Р. Әхмәт “Сыкы”, Н. Сладков “Кем остарак”, Р. Корбан “Мәктәпкә озату бәйрәме”, Г. Паушкин “Кыш”, Г. Рәхим “Безнең тауда”, Н. Әхмәдиев “Чишмәгә суга барам”, К. Кәримов “Кышкы мәтрүшкәләр”, Н. Гыйматдинова Сарбай”.

Эш формалары: практик-уен, экскурсия, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда.

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Кеше һәм табигать бергәлеген, дөньяны шагыйрь күзлегеннән чыгып күзалларга,әйләнә-тирә дөньяның матурлыгы —шагыйрь өчен илһам чишмәсе булуга инанырга. Шигырьдә чагыштыру, сынландыру, эпитетларны аерырга, автор әсәрләрендә һәм халык авыз иҗатында охшашлыкны,чагыштыру, контраст,җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белергә, аңлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерергә(темп,тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү,түбәнәйтү)

2. Чагыштырулар серенә төшенәбез (6 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Әкиятләр турында гомуми күзаллау булдыру. Татар халык әкиятләрендәге төп герой белән башка халыклар әкиятләрендәге төп герой арасындагы охшаш һәм аермалы яклар. Геройларның характеры. Россия халыклары әкиятләре. Әкиятләрнең гасырлар дәвамында үсеше. Гади вакыт тасмасы: 1) бик борынгы әкиятләр, 2) борынгы, 3) бик борынгы булмаган әкияти вакыйгалар турында аңлату.

Бик борынгы әкиятләрдә хайваннар арасындагы мөнәсәбәтләр, аларның тышкы күренешләре төп урынны алып тора. Борынгы әкиятләрдә геройның аңы, хәйләгә осталыгына дан җырлана. Ә әкияти вакыйгалар исә үз эченә геройның изге эшләрен, аның сәләтен, киң күңеллеген күрсәтүне максат итеп куя. Йөремсәк әкиятләр турында күзаллау.

Әфган халык әкияте: “ Иң яхшы дару”, “Табышны ничек бүләргә?”, “Кабартма”; Уйгур халык әкияте: “Тылсымлы китмән”; Инглиз халык әкияте: “Көрән төстәге пингвин баласы”; Монгол халык әкияте: “Әтәч таңда нигә кычкыра?”; Манси халык әкияте: “Куянның колагы нигә озын?”; Кабарда халык әкияте: “Җәнлекләр патшасы”; Венгр халык әкияте: “Комсызлык бәласы”; Африка негрлары әкияте: “Сырны ничек бүлгәннәр?”; Эстон халык әкияте: “Куянның ирене нигә ярык?”; Эвенк халык әкияте: “Әтәч нигә кычкыра?”; Казакъ халык әкияте: “Юмарт дөя”; Нугай халык әкияте: “Карт һәм су анасы”; Норвегия халык әкияте: “Кабартма”; Алман халык әкияте: “Сандугач белән Аю”; Каракалпак халык әкияте: “Җәй белән Кыш нигә күрешми?”; Латыш халык әкияте: “Шайтанга ничә яшь?”; Литва халык әкияте: “Итагатьле мәче”, Л. Лерон “Әкияти башламнар”, Йолдыз “Охшашлык”, Э. Шәрифуллина “Әкият кайда?”

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, эчтәлек сөйләү, төркемдә һәм парларда.

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Дәреслекнең төзелешен белергә,әкиятләрнең автор һәм халык әкиятләренә бүленешен аерырга,эчтәлек битендә ориентлаша алырга, халык һәм автор әкиятләрен аерырга, иллюстрацияләр аша әкиятләрне танырга,әкиятләрне мәгънәви кисәкләргә бүлә белергә,кыен хәлләргә калганда авырлыкларны җиңә белергә, әкиятләрнең үзенчәлекләрен мөстәкыйль рәвештә күрә белергә, укыган әкиятләр арасыннан тылсымлыларын аера белергә, җәнлекләр турындагы татар халык әкиятләрен башка халык әкиятләре белән чагыштырып үзенчәлекле якларын таба белергә

3. Кешеләрнең хыялларын аңларга тырышабыз. (7 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Әкият һәм хикәя жанрларының композиция үзенчәлеген (күзәтүләр аша) аңлату. Укучы – тыңлаучыга табигый көчләрнең серен , әкият геройларының серле тормыш агышын күрсәтү, хикәя геройларының характерында тормыштан алынган вакыйгаларны чагылдырып сөйләү. Уйдырмаларның максаты – тыңлаучыларны дөньяда булмаган,уйлап чыгарылган хәлләр белән шаккатыру.

Л. Лерон “Хыял”, Йолдыз “Антенналы бәрәңге”, Л. Лерон “Хыялый Акбай”, Ә. Габиди “Тере антенналар”, Л. Лерон “Мәче малае Шукбай”, “Шукбай балык тота”, “Хат”, Ф. Мөслимова “Хыялый”, З. Гомәрова “Хыялларым”, Б. Рәхмәт “Ничек өйрәнергә”, Р. Фәйзуллин “Тугайда”, А. Әхмәтгалиева “Болытта җиләк үсә”, Ф. Садриев “ Юкка көттеләр”, А. Гыйләҗев “Суык”, А. Аланазаров “Дустымны эзлим2, В. Хәйруллин “Кем булам”, Йолдыз “Этем югалды бүген”, Р. Гыйзәтуллин “Батырлык”, Г. Рәхим “Иске самавыр торбасы”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Хыял һәм фантазия турында белгәннәрне искә төшерү, яңа мәгълүматлар белән баету. Күзәтүчәнлек, уйлап табучанлык һәм яңалыкка омтылыш булдыру. Әсәрдәге төп фикерне ачыклау. “Хыял һәм чынбарлык” турында фикерләү, күзалларга өйрәнү.

4. Ярату турында. (9 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

“Ярату” төшенчәсенең мәгънәсен әдәби әсәрләрдәге вакыйга һәм образлар язмышы аша аңлату: гаиләне хөрмәтләү, гаилә әгъзаларына, туган җиргә карата ярату хисләре, кече туганнарыбызга мәхәббәт. Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып тану.

Р. Вәлиев “Барысын да яратам”, Ш. Маннур “ Яратам”, Р. Вәлиева “Чыпчык”, М. Хөсәен “Китап”, С. Урайский “Туган ил”, А. Гыймадиев “Шәмси маҗаралары”, Н. Кәримова “Авылым җыры”, В. Нуриев “Кем катырак суга?”, Р. Вәлиева “Яңгыр белән Кояш”, Г. Сабитов “Тәүге шатлык”, Ә. Баянов “Тургай”, Н. Гыйматдинова “Болын патшасы”, А. Әхмәтгалиева “Безнең чишмә”, Г. Бәширов “Беренче кар”, Н. Сладков “Кышкы җәй”, М. Мазунов “Яңа карлар ява”, И. Солтан “Кар ник шыгырдый?”, И. Солтан “Кар ник ява?”, Р. Мәннан “Кыш килә”, Ф. Зыятдинов “Муллык билгесе”, М. Мирза “Кышның китәсе килми”, Р. Миңнуллин “Кар бәйрәме”, С. Урайский “Кыш шатлыгы”, Р. Вәлиева “Каникул вакытында”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

“Ярату” төшенчәсенең мәгънәсен әдәби әсәрләрдәге вакыйга һәм образлар язмышы аша аңлау. Гаиләне хөрмәтләү, гаилә әгъзаларына, туган җиргә карата ярату хисләре, кече туганнарыбызга мәхәббәт булдыру.

5. Хикмәтле тормыш тәҗрибәсе туплыйбыз (7 сәгать)

Бүлекнең төп эчтәлеге:

Мәсәл жанрының килеп чыгышы, үсеше. Бөтен дөньяга танылган мәсәлчеләр: Эзоп, Ж.Лафонтен, И.Крылов, татар мәсәлчеләре К.Насыйри, Г.Тукай,М.Гафури, Г.Шамуков, Ә.Исхак һәм башка язучылар әсәрләрен өйрәнү. Төрле халык мәкальләре . Мәкальләрне сөйләмдә, мәсәлләрдә урынлы куллану. Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып тану. Мәсәл һәм әкиятне чагыштыру. Мәсәлләрнең хайваннар турындагы әкиятләрдән килеп чыгуы. Мәсәлләрнең төп асылы, эчтәлеге. Мәсәл моралендә мәкальләр куллану. Мәсәлләрнең тәрбияви роле.

Эзоп “Давыл белән Кояш”, Г. Тукай “Җил илә Кояш”, Н. Исәнбәт “Ябалак белән Чыпчык”, татар халык әкияте “Ябалак белән чыпчык”, Ф. Яруллин “Мактану бәласе”, К. Насыйри “Төлке белән Әтәч”, М. Гафури “Мәймүн белән күзлекләр”, “Чикерткә белән кырмыска”, Г. Тукай “Көзге белән маймыл2, Г. Шамуков Көзге белән Маймыл”, Т. Яхин “Карга белән Төлке”, Ф. Яхин “Сыр бәласе”, Г. Шамуков “Карга белән Төлке”, Ф. Яруллин “Хәйләкәр куян”, М. Гафури “Ике белән бака”, В. Гаршин “Ил гизүче бака”, В. Радлов “Карганың бәласе”, Л. Толстой “Зирәк Чәүкә”, К. Насыйри “Комсыз эт”, С. Шакир “Таш белән Кырмыска”, Ә. Исхак “Карт Имән белән яшь егет”, М. Гафури “Ике чебен”, М. Саттар “Кырмыска белән тирес корты”, Г. Тукай “Яшь агач”, Г. Тукай “Төлке белән йөзем җимеше”, Ә. Исхак “Төлке белән виноград”, Г. Вәлиева “Заман әкияте”, Г. Тукай “Аккош, Чуртан һәм Кыскыч”, И. Крылов “Аккош, Чуртан һәм Кысла”, М. Гафури “Кәҗә белән Төлке”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Мәсәл жанрының килеп чыгышы, үсеше белән таныш булу. Бөтен дөньяга танылган мәсәлчеләр: Эзоп, Ж.Лафонтен, И.Крылов, татар мәсәлчеләре К.Насыйри, Г.Тукай,М.Гафури, Г.Шамуков, Ә.Исхак һәм башка язучыларны белү һәм әсәрләрен өйрәнү.

6. Көлке серләрен эзлибез (5 сәгать)

Шигырьләрдә автор фикерен аерып алу. Шагыйрьнең кимчелекләрдән көлүе. Көлкеле әсәрләрдә көлке китереп чыгарган сәбәпләрне табу.

Ш. Галиев “Иншаның файдасы”, “Сүзләре һәм үзләре”, В. Нуриев “Инша”, Л. Лерон “Иртән уянасың килмәсә”, Сүз тыңлыйсың килмәсә”, “Инша”, Р. Вәлиева “Көчле укучы”, “Сыер эзләгәндә”, К. Тәңрекулиев “Эшчән” Гельды”, И. Юзеев “Хатасыз ничек язарга?”, Р. Миңнуллин “Хаталар өстендә эшләү”, Г. Морат “Үскәч кем булырга”, “Тиргиләр”, Р. Низамова “Табигать күренеше”, Р. Фәйзуллин “Ничек яхшы булырга?”, Йолдыз “Ике җаваплы табышмак”, Н. Кәримова “Кое чыпчыгы”, З. Туфайлова “Трай”, А. Алиш “Утлы йомрка”, Р. Вәлиев “Минеке”.

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Шигырьләрдә автор фикерен аерып ала белү. Шагыйрьнең кимчелекләрдән көлүен, көлкеле әсәрләрдә көлке китереп чыгарган сәбәпләрне табу. Язучы һәм шагыйрьләрнең көлкеле әсәрләрен белү.

7. Герой ничек туа? (9 сәгать)

Автор әкиятләрендә, нәкъ халык әкиятләрендәгечә, вакыйгаларның кабатлануы, чылбыр рәвешендә тезелүе, аерым сүзләрнең ритмик кабатланып килүе. Автор теленең кабатланмас матурлыгы. Язның тәүге үзенчәлекләрен әсәрләрдән табу.

Ф. Яруллин "Тылсымлы ачкыч", Р. Мингалим "Уйларга кирәк", Р. Харис "Берсе калсын иде", Р. Вәлиева "Кышкы ямь", Йолдыз "Белмәгәнен белми", М. Мирза "Язның тәүге көннәре", Г. Хәсәнов "Корташар", "Гөблә", "Май", Ә. Рәшит "Яшенле яңгыр", Г. Гыйлман "Көзге урман", Ф. Садриев "Белемле әби", Х. Халиков "Витаминлы аш", Н. Гыйматдинова "Дару".

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, экскурсия, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Автор әкиятләрен анализлый белү. Автор теленең кабатланмас матурлыгын тою. Язның тәүге үзенчәлекләрен әсәрләрдән таба белү.

8. Үткәннәр белән хәзергене чагыштырабыз (11 сәгать)

Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны табу. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү күнегүләре: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү).

Хикәя геройлары , аларның портреты һәм характер үзенчәлекләренең башкарган гамәлләре аша чагылышы.Авторның үз героена мөнәсәбәте.Геройларга чагыштырма характеристика.Герой яшәгән тирәлек,пейзаж.

Р. Фәйзуллин "Онытма син!", М. Мирза "Идел-йорт", "Без бабайсыз үстек", Р. Рәкыйпов "Мин яратам сине, Татарстан!", Л. Шагыйрьҗан "Сөембикә манарасы", В. Нуриев "Хуҗалар тавы", Х. Туфан "Казан", З. Гомәрова "Батырлар хакында", Р. Харис "Сугыш турында сөйләшә картлар", "Игенче җыры", Г. Гыйлман "Нәсел агачы", "Дәү әтинең әтисе", "Универсиада", В. Хәйруллина "Хозурлык һәм горурлык", Ф. Кәрим "Ант", Ватаным өчен", М. Җәлил "Кичер, илем!", Х. Халиков "Рәхмәт сезгә, ветераннар!", В. Нуруллин "Бүреләр, үгез һәм без", С. Рәхмәтуллин "Сандыктагы хәзинә", Р. Мәннан "Без музейга барабыз", Г. Ахунов "Канатлар кая илтә?", Г. Моратов "Корыч шулай чыныкты", И. Юзеев "Матурлыкны гына алып кит", М. Рафиков "Җир куены", Г. Бәширов "Безнең Татарстан", Р. Фәйзуллин "Нефть", "Безнең КамАЗ", Йолдыз "Спортчы Шүрәле", Р. Миңнуллин "Кунакка килегез".

Эш формалары: практик-уен, иҗади эш, яттан сөйләү, экскурсия, төркемдә һәм парларда

Укучыларның белемнәренә һәм күнекмәләренә таләпләр:

Чагыштыру, контраст, җанландыру кебек гади әдәби алымнарны таба белү. Җанлы сөйләмнең мөһим чараларын үзләштерү: темп, тавыш көче, тон, сөйләм мелодикасы (тавышны күтәрү, түбәнәйтү). Хикәя геройлары, аларның портреты һәм характер үзенчәлекләренең башкарган гамәлләре аша чагылышын, авторның үз героена мөнәсәбәтен, геройларга чагыштырма характеристика бирә белү

КАЛЕНДАРЬ - ТЕМАТИК ПЛАНЛАШТЫРУ

№	Тема	Эшчәнлек төре	**УУГ**		**Үткәрү вакыты**	
			предметлы	**метапредметлы**	**план**	**факт**
1.	Иң күңелле чак Б.Рәхмәт "Иң күңелле чак" " Музей йорты"на сәяхәт	Китапханәләрдән файдалана белү. Үз фикерләрен әйтә белү.	**Белергә тиеш:** -дәреслекнең төзелешен белү - китапханәләрдән файдалану **Башкара алырга тиеш:** -эчтәлек битендә	ШУУГ: мәктәпкә уңай караш булдыру. ТБУУГ: сөйләмнең кеше тормышында әһәмиятен әйтә белү. КУУГ: парлап эшли белү.		

			ориентлаша алу			
2.	Җәйне сагыну М.Галиев “Җиләктән кайтканда”, “Музей йортына сәяхәт”. Г. Эйдинов. “Мастерской тәрәзәсе”	Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү. Әсәрне сәнгатьле укыту.	**Белергә тиеш:** - геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтә **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрне сәнгатьле итеп уку	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. ТБУУГ: проблемалы эзләнү һәм иҗади характерда чишү. РУУГ: дәреснең максатын һәм проблемасын формалаштыру. КУУГ: фикер алышу, укытучыңны, иптәшеңне тыңлый белү.		
3.	Күк йөзендә болыт –рәсемнәр Б. Рәхимова “Шук болытлар, батыр җил, якты кояш”. Р. Корбан “Көз нигә моңая?”	Шигырьләрдә чагыштыруны таба белү. Болытлрның каян барлыккакилүен укучылырга аңлату.	**Белергә тиеш:** - шигырьләрдә сынландыруны таба **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрдә яңгыр яву күренешләрен табу.	ТБУУГ: укылган тексттан иң кирәкле фикерне таба белү. РУУГ: үз эшчәнлекләрен укытучы күрсәтмәсе буенча адымлап контрольдә тоту, үз эшчәнлекләренең дөреслеген тикшерү. КУУГ: үз фикереңне зур булмаган текст яки берничә җөмлә рәвешендә белдерү		
4.	“Яңгырның ял көне” Л. Лерон “Музей йортына сәяхәт” Ф.Васильев “Яңгыр алдыннан”	Шигырьләрдә сынландыруны таба белү. Яңгыр турында халык сынамышларын туплау.	**Белергә тиеш:** - шигырьләрдә сынландыруны таба **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрдә яңгыр яву күренешләрен табу	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. ТБУУГ: кирәкле информацияләрне төрле чыганаклардан эзләп таба белү. РУУГ: үз эшеңә тиешле өстәмәләр, төзәтүләр кертү. КУУГ: коллектив белән фикер алышуда катнашу.		
5.	Җир өстенә яфрак ява Р.Мингалим “Август каеннары”, З. Туфайлова “Яфрак ява”	Шигырьләр аша әйләнә-тирә дөньяны танып белергә өйрәнү. Рәссамнар әсәрләре белән таныштыру.	**Белергә тиеш:** -көзге табигать гүзәллеген әдәби һәм сәнгать әсәрләрендә таба **Башкара алырга тиеш:** -укылган әсәрләр һәм картинаны бербөтен итеп күзаллап, телдән хикәя төзү	ШУУГ: төрле вакыйгалардан уртаклыкны табу ТБУУГ: укылган әсәрдән иң кирәкле фикерне таба белү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
6.	Алтын көз Ф.Хөсни “Яфрак коелганда”, “Музей йортына сәяхәт”, И. Остроухов “Алтын көз”	Үзеңнең күзәтүләрең буенча хикәяләү характерындагы зур булмаган текстлар төзү.	**Белергә тиеш:** көзге табигать гүзәллеген әдәби һәм сәнгать әсәрләрендә таба **Башкара алырга тиеш:** -укылган әсәрләр һәм картинаны бербөтен итеп күзаллап, телдән хикәя	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: укылган тексттан иң кирәкле фикерне таба белү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		

			төзү			
7.	Кыр казлары китә җылы якка М.Мазунов “Карап торам”, Г. Хәсәнов “Кыр казы”, Музей йортына сәяхәт”, “Казлар картинасы”	Әдәби әсәрләрнең башка сәнгать әсәрләре белән бәйләнеше. Табигатьттәге үзгәрешләрне күрә белдерү.	. **Белергә тиеш:** -әсәрләрне тематик яктан берләштерә **Башкара алырга тиеш:** - әдәби әсәрләрнең башка сәнгать әсәрләре белән бәйләү	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
8.	Йорт казлары – гаҗәеп кызыклы кошлар Г. Бәширов “Ана каз белән ата каз һәм аларның унике бәбкәсе”	Хикәя геройларының характеры сөйләм һәм вакыйгалар аша чагылышы Казлар турында күргән ,белгәннәрен сөйли белергә өйрәтү.	**Белергә тиеш:** - хикәя геройларының характеры сөйләм һәм вакыйгалар аша чагылдыра **Башкара алырга тиеш:** -казлар турында укыган, күргән, ишеткән һәм күзәткәннәрен берләштереп сөйли белү	ШУУГ: төрле вакыйгалардан чыгу юлын табу ТБУУГ: укылган тексттан иң кирәкле фикерне таба белү, “Татар теленең аңлатмалы сүзлеге” белән эшли белү РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
9.	Тәрбияче попугай Г. Остер “Серне ачты”	Хикәядә авторның үз геройларына мөнәсәбәте. Читлек кошлпары турында кучылар фикере.	**Белергә тиеш:** - хикәядә авторның үз геройларына мөнәсәбәтен билгели **Башкара алырга тиеш:** -әсәрнең төп героена характеристика бирү.	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
10	Әнис Шакировның куен дәфтәре Н. Сладков “Күзалдавычлар”,Р. Әхмәт “Сыкы”, “Музей йортына сәяхәт”, “Февраль зәңгәрлеге”, “Кышкы зәңгәрлек”	Кеше һәм табигать бергәлеге. Табигатьне күрә белергә ,күргән вакыйгаларны сөйли белергә.	**Белергә тиеш:** - кеше һәм табигать бергәлеген ачыклый **Башкара алырга тиеш:** -укучылар үзләренең күзәтүләрен махсус дәфтәргә теркәп бару.	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
11	Әнис Шакировның куен дәфтәре Н.Сладков “Кем остарак?”,Р.Корбан “Мәктәпкә озату бәйрәме”	Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү	**Белергә тиеш:** -“куен дәфтәре” төшенчәсен белү **Башкара алырга тиеш:** - укучылар үзләренең күзәтүләрен махсус дәфтәргә теркәп бару	ШУУГ: әсәрләрдәге геройларга гомумкешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү. ТБУУГ: укылган текстан иң кирәкле фикерне таба белү. РУУГ: үз эшчәнлекләрен укытучы күрсәтмәсе буенча адымлап		

			-кошларны рәсемнәрдән тану	контрольдә тоту, үз эшчәнлекләренең дөреслеген тикшерү. КУУГ: үз фикереңне зур булмаган текст яки берничә җөмлә рәвешендә белдерү.		
12	“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы Г.Паушкин “Кыш”, Г.Рәхим “Безнең тауда”, “Музей йортына сәяхәт”, Р.Шәмсетдинов “Ботинкалар”	табигатьтә күз белән күреп булмый торган күренешләрне күзәтә белергә.	**Белергә тиеш:** -табигатьтә күз белән күреп булмый торган күренешләрне күзәтеп нәтиҗә ясый **Башкара алырга тиеш:** - шагыйрьләр иҗат иткән дөнья белән чынбарлык арасындагы охшаш һәм аермалы якларны билгеләү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
13	Серле чишмә, моңлы чишмә Н. Әхмәдиев “Чишмәгә суга барам”	Шигырьдән әдәби сурәтләү чараларын (чагыштыру, җанландыру) эзләп табу.	**Белергә тиеш:** -табигатьнең гүзәллеген, кешеләр арасындагы ихлас, самими мөнәсәбәтләрне чишмәләр матурлыгы аша аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** - шигырьдән әдәби сурәтләү чараларын (чагыштыру, җанландыру) эзләп табу.	ШУУГ: әсәрләрдәге геройларга гомумкешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү. ТБУУГ: укылган тексттан иң кирәкле фикерне таба белү. РУУГ: үз эшчәнлекләрен укытучы күрсәтмәсе буенча адымлап контрольдә тоту, үз эшчәнлекләренең дөреслеген тикшерү. КУУГ: үз фикереңне зур булмаган текст яки берничә җөмлә рәвешендә белдерү.		
14	Сарбайның батырлыгы Н. Гыйматдинова “Сарбай”	Хикәя геройларының портретлары, характеры сөйләм һәм вакыйгалар аша чагылышы.	. **Белергә тиеш:** - күзәтүчән, игътибарлы була **Башкара алырга тиеш:** - хикәягә карата үз фикереңне әйтә белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: практик биремнәрне кабул итү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
15	Эш кешене тәрбияли, ялкаулык боза Әфган халык әкияте “Иң яхшы дару”, Уйгур халык әкияте “Тылсымлы китмән”	Кешелек дөньясы һәм тылсымлы дөнья арасындагы бәйләнеш.	. **Белергә тиеш:** -хезмәт кешесенең хөрмәткә лаек булуын **Башкара алырга тиеш:** - кешелек дөньясы һәм тылсымлы дөнья арасындагы бәйләнешне аңлау	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		

16	Һәр җәнлекнең үз төсе Инглиз халык әкияте “Көрән төстәге пингвин баласы”	Хайваннар турында әкиятләр . Йөгерек укырга өйрәтү	**Белергә тиеш:** - хайваннар турында әкиятләрне таный **Башкара алырга тиеш:** -төрле халыкларның әкиятләрен укып, аларда бирелгән төп фикерне ачыклау	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
17	Эш үткәч, үкенүдән файда юк Монгол халык әкияте “Әтәч таңда нигә кычкыра”	Әкиятләр белән танышу.,борынгы әкиятләрнең төзелеше	**Белергә тиеш:** - күзәтүчән, игътибарлы була **Башкара алырга тиеш:** - хикәягә карата үз фикереңне әйтә белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән таба белү. РУУГ: эшчәнлегеңне контрольгә алу КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү		
18	И куян, куян Манси халык әкияте “Куянның колагы нигә озын?”	Әкиятләрне сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәнү. Эстон халык әкияте “Куянның ирене нигә ярык”	**Белергә тиеш:** - әкиятләрнең охшашлыгын күрә, **Башкара алырга тиеш:** -чынбарлык һәм тылсым бәйләнешен аңлату.	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
19	Җәнлекләр арасында да патша була Кабардин халык әкияте “Җәнлекләр патшасы”	Әкиятләрне сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәнү. “Юмарт дөя”(Казакъ халык әкияте)	**Белергә тиеш:** -әкиятләрнең үзенчәлекләрен **Башкара алырга тиеш:** -төрле халык әкиятләрендәге уртак һәм аермалы якларны табу, һәр әкиятнең үзенчәлеген аңлата белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		
20	Комсызлык китергән бәла Венгер халык әкияте “Комсызлык бәласе”, Африка негрлары әкияте “Сырны ничек бүлгәннәр?”	Әкиятләрне сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәнү. “Табышны ничек бүләргә”.(Әфган халык әкияте)	**Белергә тиеш:** -төрле халыкларның әкиятләреннән уртак фикерне һәм нәтиҗәне таба белү **Башкара алырга тиеш:** - әкиятләрнең жанр үзенчәлеген ачыклау	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
21	Хыял дөньясында Л.Лерон “Хыял” ,Йолдыз “Антенналы бәрәңге”	Хыял һәм фантазия арасындагы аерма	**Белергә тиеш:** -хыяллану осталыгы кешенең күзәтүчән, уйлап табучан булуына, матурлыкны аңлавына,	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән таба белү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү.		

			яңалыкка омтылышына бәйлелеген **Башкара алырга тиеш:** - аңлап һәм сәнгатьле уку	КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		
22	Мәче малае Шукбай Л.Лерон “Мәче малае Шукбай” 1,2 бүлекләр.	“Хыял һәм чынбарлык” турында төшенчә. Минем хыялларым ,хикәя төзеп язу.	**Белергә тиеш:** - күзәтүчән, игътибарлы була **Башкара алырга тиеш:** - хикәягә карата үз фикереңне әйтә белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән таба белү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		
23	Мәчеләр дә кешеләрчә яши Л.Лерон “Шукбай балык тота”, “Хат”	Үз күзәтүләреңнән, уй-кичерешләреңнән чыгып хикәяләү.Л.Лерон “Мәче малае Шукбай”	**Белергә тиеш:** -әсәрдәге төп фикерне ачыклый **Башкара алырга тиеш:** -“Хыял” һәм “чынбарлык” турында фикерли, күзаллый белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
24	“Серле ачкыч” мәктәп клубы утырышы Р.Файзуллин “Тугайда”, А.Әхмәтгалиева “Болытта җиләк үсә”	Әсәр геройларына карата үз фикереңне белдерү. Сорауларга җавап бирү.	**Белергә тиеш:** -әсәрдәге төп фикерне ачыклый **Башкара алырга тиеш:** -“Хыял” һәм “чынбарлык” турында фикерли, күзаллый белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: практик биремнәрне кабул итү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
25	Нәниләрнең хыялы А.Гыйләҗев “Суык”	Укылган әсәрне анализлый белү.	**Белергә тиеш:** - күзәтүчән, игътибарлы була **Башкара алырга тиеш:** - укылган әсәрне анализлый белү. эшли белү.	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: эш алымы һәм нәтиҗәне аера белү КУУГ: парларда		
26	Дүрт аяклы дустым А.Алланазаров”Дус тымны эзлим”	Рифманы сиземли, таба белү. Парлап ,хор белән уку.	**Белергә тиеш:** - рифманы сиземли, таба **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрдә хайваннар, җәнлекләр тормышын чагылдыруның үзенчәлекләрен аңлата белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
27	Батырлыкка җирдә	Хикәя герое. Характер һәм	**Белергә тиеш:**	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш		

	урын бар Р.Гыйззәтуллин “Батырлык”	тойгылар үзенчәлеге. Хикәяне укып аңламаган сүзләрне сүзлектән табарга.	- характер һәм тойгылар үзенчәлеге билгели **Башкара алырга тиеш:** -әсәрне мәгънәви кисәкләргә бүлә белү	булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
28	Барысын да яратам Р.Вәлиев “Барсын да яратам.”Ш.Маннур “Яратам”, Р.Вәлиев “Чыпчык.”	Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып танып белү.	**Белергә тиеш:** -күзәтүчән, игътибарлы була белү **Башкара алырга тиеш:** - геройларның характерына чагыштырма анализ	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. ТБУУГ: проблемалы эзләнү һәм иҗади характерда чишү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү		
29	Авыл хикмәтләре А.Гыймадиев “Шәмси маҗаралары”	Геройларның характерына чагыштырма анализ. Дәреслектәге биремнәрне үтәү.	**Белергә тиеш:** - әсәрдән әдәби сурәтләү чараларын (чагыштыру, җанландыру) эзләп таба **Башкара алырга тиеш:** хыялланырга, матурлыкны күрә, аңлый белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
30	Җәйге кояш астында В.Нуриев “ Кем катырак суга?”Р.Вәлиева “Яңгыр белән кояш”, “Музей йортына сәяхәт” Б.Кустодиев “Идел,Салават купере”	Әсәрдән әдәби сурәтләү чараларын (чагыштыру, җанландыру) эзләп табу .Сәнгатьле уку.	**Белергә тиеш:** - әсәрдән әдәби сурәтләү чараларын (чагыштыру, җанландыру) эзләп таба **Башкара алырга тиеш:** хыялланырга, матурлыкны күрә, аңлый белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: төркемнәрдә эшли белү.		
31	Шатлык – тәнгә сихәт Г.Сабитов “Тәүге шатлык”	Әсәр исеменең төп мәгънә, эчтәлек белән туры килүе.	**Белергә тиеш:** - үз фикерен курыкмыйча әйтә **Башкара алырга тиеш:** - әсәр исеменең төп мәгънә, эчтәлек белән туры килүен билгеләү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: сораулар бирү, аңлашылмаганны ачыклау. КУУГ: төркемнәрдә эшли белү.		

32	Болын патшасы Н.Гыйматдинова “Болын патшасы”, “Музей йортына сәяхәт”, Ф.Халиков “Гаилә портреты”	Дөрес тавыш төсмерләре белән уку өстендә эшләү. Табигатьтәге файдалы үләннәрне белү.	**Белергә тиеш:** -табигатьтәге файдалы үләннәр, аларның терелткеч көче турында **Башкара алырга тиеш:** -хикәяне диалог формасында укый белү.	ШУУГ: сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру ТБУУГ: кирәкле информацияләрне дәреслектән таба белү. РУУГ: практик биремнәрне кабул итү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
33	Чишмә буенда А.Әхмәтгалиева “Безнең чишмә", Ф.Әминов “Су буе”, “Музей йортына сәяхәт”	Геройларның характерына чагыштырма анализ. Сулыкларныпычранудан ничек сакларга кирәк икәнлеген аңлау.	**Белергә тиеш:** -чишмәләрнең кешеләр тормышындагы ролен **Башкара алырга тиеш:** -“Авылым чишмәләре”исемле иҗади эшләү.	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
34	Т Г.Бәширов “Беренче кар”Туган як кышы	Тиз һәм йөгерек уку күнекмәсен үстерү. Сүзлекләр белән эш,сәнгатьле уку.”	**Белергә тиеш:** **- тиз һәм йөгерек укый** **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрдәге чагыштыру,сынландыру, җанландыруларны таба белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
35	Кар ул – муллык билгесе М.Мазуров “Яңа карлар ява” И.Солтан “Кар ник шыгырдый?”	Тавыш төсмерләре бирү күнекмәләрен булдыру. әдәби әсәрне, сәнгатьнең үзенчәлекле бер төре буларак, башка сәнгать әсәрләре белән чагыштырып өйрәнә;	**Белергә тиеш:** -әсәрләр арасындагы охшаш һәм аермалы якларны таба **Башкара алырга тиеш:** хыялланырга, матурлыкны күрә, аңлый белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: сораулар бирү, аңлашылмаганны ачыклау. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
36	Кыш патшалыгы Р.Миңнуллин “Кар бәйрәме”. “Музей йортына сәяхәт” “Тылсымлы кыш” “Серле ачкыч мәктәп клубы утырышы”	Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып танып белү. - төрле характердагы әсәрләр белән таныша;	**Белергә тиеш:** -әдәби әсәрләрне укып аңлый **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрне анализлый белү .	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән таба белү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү		
37	Мәсәл серләренә төшенәбез Эзоп “Давыл һәм кояш”, Г.Тукай “Җил илә кояш”	– Мәсәлләр турында гомуми төшекече яшьтәге мәктәп баласын үз фикерен курыкмыйча әйтә, башкалар фикерен тыңлый	**Белергә тиеш:** -иң борынгы мәсәлчеләр язган әсәрләрдә мораль өлешен табу **Башкара алырга тиеш:**	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән һәм вакытлы матбуттан таба белү.		

		һәм хөрмәт итәргә күнегә; нчә бирү.	-мәсәл персонажларының үз-үзләрен тотышын кешеләрнең уй һәм хәрәкәтләре белән чагыштыра	РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		
38	Тапкырлык үлемнән коткара Н.Исәнбәт "Ябалак белән Чыпчык", "Чыпчык белән ябалак" (Татар халык әкияте)	– Мәсәлләрнең ике өлештән – сюжеттан һәм моральдән торуы. укучы әдәби, фәнни, фәнни-популяр текстлардан үзләренә кирәкле мәгълүматларны эзләп таба белергә өйрәнә;	**Белергә тиеш:** -мәсәлләр һәм әкиятләр арасындагы бәйләнешне билгели **Башкара алырга тиеш:** -мәсәлләрнең хикәяләү һәм мораль өлешләрен таба белү	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. ТБУУГ: күчмә кошлар, бигрәк тә сыерчыклар турында яңа мәгълүматлар алу РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
39	Юк урында мактану – зарарлы эш Т. Яхин"Карга белән төлке."Ф.Яхин "Сыр бәласе", Г. Шамуков "Карга белән төлке"	Мәсәлләрнең хайваннар турындагы әкиятләрдән килеп чыгуы. сүзлек, энциклопедияләр белән эшләү күнекмәләре булдыра	**Белергә тиеш:** - мәсәлләрнең хайваннар турындагы әкиятләрдән килеп чыгуын **Башкара алырга тиеш:** -әсәрләрне чагыштырып уку, охшаш һәм аермалы якларын табу	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән һәм вакытлы матбуттан таба белү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		
40	Көч җитмәслек нәрсәне акыл белән җиңеп була В.Радлов "Карга хәйләсе."Л.Толстой "Зирәк чәүкә."К.Насыйри "Комсыз эт"	– Мәсәлләрнең төп асылын,эчтәлеген аңлау. төрле ситуацияләрдә, сөйләм этикеты кагыйдәләрен үтәп, диалог, монолог төзергә өйрәнә.	**Белергә тиеш:** -мәсәлләрнең төп асылын, эчтәлеген аңлый **Башкара алырга тиеш:** -мәсәлләрне дөрес интонация белән уку .	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: әсәрдәге уртак һәм аермалы якларны билгеләү. РУУГ: үз эшенә тиешле өстәмәләр, төзәтүләр кертү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
41	Һәр максатка чара бар М.Гафури "Ике чебен"Ә.Исхак " Карт имән белән яшь егет".	Татар язучыларының мәсәлләре. Аңлап, дөрес, йөгерек уку. Укып күрсәтү	**Белергә тиеш:** - мәсәл моралендә мәкальләр куллануның тәрбияви ролен билгели **Башкара алырга тиеш:** -тормыштагы авырлыкларны җиңә белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: "фронтовик – шагыйрь"төшенчәсен булдыру. РУУГ: эш алымы һәм нәтиҗәне аера белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
42	Эшең барып чыкмаса, гаепне үзеңнән эзлә Г.Тукай " Төлке һәм йөзем җимеше". Ә.Исхак	Татар язучыларының мәсәлләре. укучы әдәби әсәрләр аша Туган иле, туган ягы, дөнья халыклары мәдәнияте һәм тарихы белән таныша;	**Белергә тиеш:** - татар язучыларының мәсәлләрен **Башкара алырга тиеш:** -бер үк сюжетка корылган мәсәлләрне чагыштыра	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: сугыш ветераннарының тиндәшсез батырлыгы турында белемнәр туплау РУУГ: үз эшенә тиешле өстәмәләр,		

	“Төлке һәм виноград”		белү	төзәтүләр кертү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
43	Бердәмлектә көч Г.Тукай “Аккош,чуртан һәм кыскыч.”, И.Крылов “Аккош,чуртан һәм кысла”	Мәсәлләрнең тәрбияви роле. әдәби әсәрне, сәнгатьнең үзенчәлекле бер төре буларак, башка сәнгать әсәрләре белән чагыштырып өйрәнә;	**Белергә тиеш:** - татар язучыларының мәсәлләрен **Башкара алырга тиеш:** -бер үк сюжетка корылган мәсәлләрне чагыштыра белү	ШУУГ: төрле вакыйгалардан чыгу юлын табу. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: биремнәрне үтәү планын билгеләү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
44	Белмәү гаеп түгел, белергә теләмәү – гаеп Ш.Галиев “Иншаның файдасы.,”, Ш.Галиев “Сүзләре һәм үзләре”Р.Вәлиева “Көчле укучы”	Авторның геройга мөнәсәбәтен ачыклау. әсәрнең жанрын билгеләгәндә, геройларга характеристика биргәндә анализ, чагыштыру, каршы кую ысулларын Сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру. Әсәргә картиналы план төзергә өйрәтү	**Белергә тиеш:** - авторның геройга мөнәсәбәтен ачыклый **Башкара алырга тиеш:** - әсәрне сәнгатьле итеп уку	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: практик биремнәрне кабул итү КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
45	Белгән – белгәнен эшләр К.Тәңрекулиев “Эшчән”гельды” Р.Вәлиева “Көчле укучы”	Шигырьне сәнгатьле итеп уку – әдәби әсәрне, сәнгатьнең үзенчәлекле бер төре буларак, башка сәнгать әсәрләре белән чагыштырып өйрәнә	**Белергә тиеш:** -белгән эшнең кеше өчен беркайчан да артык булмавын **Башкара алырга тиеш:** -башлаган эшне ахырына кадәр җиткерә белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияләрне төрле чыганаклардан эзләп таба белү. РУУГ: үз эшенә тиешле өстәмәләр, төзәтүләр кертү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
46	Бүләк зур булмас, укыган кеше хур булмас И.Юзеев “ Хатасыз ничек язарга?”Р.Миңнуллин “Хаталар өстендә эшләү”	Юмористик характердагы әсәрләрне кычкырып укыганда эмоциональ характерын чагылдыру. – әсәрнең жанрын билгеләгәндә, геройларга характеристика биргәндә анализ, чагыштыру, каршы кую ысулларын куллана;	**Белергә тиеш:** -Укыган кешенең беркайчан да югалып калмавы, һәр эш яки күренешкә карата үз фикере булуына төшендерү **Башкара алырга тиеш:** -Уртак фикерне таба белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: төркемнәрдә эшли белү		
47	Акылның кадере – әдәп белән, куәтнең кадере – сәләт белән Р.Фәйзуллин “Ничек яхшы булырга?”, Йолдыз	- Чагыштыру, контраст кебек гади әдәби алымнарны таба белү. төрле характердагы әсәрләр белән таныша; – кече яшьтәге мәктәп баласын үз	**Белергә тиеш:** -Һәрбер кеше нәрсәгә дә булса сәләтле икәнлекне аңлату **Башкара алырга тиеш:** -Ике әсәрне чагвштырып кирәкле мәгълүматларны	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: телдән нәтиҗә чыгара белү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		

	“Ике җаваплы табышмак	фикерен курыкмыйча әйтә, башкалар фикерен тыңлый һәм хөрмәт итәргә күнегә;	табу			
48	Көнең бушка үтмәсен ”Г.Морат “Тиргиләр”, З.Туфайлова “Трай, Р.Вәлиев “Минеке”	Шигырь һәм мәсәлләрнең охшашлыгы һәм аермасы. укучы әдәби, фәнни, фәнни-популяр текстлардан үзләренә кирәкле мәгълүматларны эзләп таба белергә өйрәнә;	**Белергә тиеш:** -юмористик характердагы әсәрләрне кычкырып укыганда эмоциональ характерын чагылдыру **Башкара алырга тиеш:** -һәр эш яки күренешкә үз фикерен әйтә белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГсораулар бирү, аңлашылмаганны ачыклау. КУУГ: төркемнәрдә эшли белү.		
49	Беләге юан – берне егар, белеме булган – меңне егар. Ф.Яруллин “Тылсымлы ачкыч.”Р.Мингалим “Уйларга кирәк”	Автор әсәрләрендә һәм халык әкиятләрендәге сюжет кулланылышы. Укучыларның фикерләү күнекмәләрен үстерү. Табигатькә ата- аналарга мәхәббәт тәрбияләү	**Белергә тиеш:** - чагыштыру, кон-траст кебек гади әдәби алымнарны таба **Башкара алырга тиеш:** -ике әсәрне чагыш-тырып, кирәкле мәгълүматны эзләп табу	ШУУГ: сәламәт яшәү рәвеше формалаштыру ТБУУГ: кирәкле информацияләрне дәреслектән таба белү. РУУГ: практик биремнәрне кабул итү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
50	Ф. Яруллин “Тылсымлы ачкыч”, Р.Харис “Берсе калсын иде”	Автор әкиятләрендә, халык әкиятләрендәгечә, вакыйгаларның кабатлануы, чылбыр рәвешендә тезелүе.	**Белергә тиеш:** - автор әсәрләрендә һәм халык әкиятләрендәге сюжет кулланылышын билгели **Башкара алырга тиеш:** -әсәрне дөрес интонация белән уку	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү		
51	Белер өчен дөресен,бик күп укырга кирәк Ф.Яруллинның “Тылсымлы ачкыч” әкияте. Р.Вәлиева “Кышкы ямь”, “Музей йортына сәяхәт”	Әкиятләрнеңжанр үзенчәлеген ачыклау. Укучыларның фикерләү күнекмәләрен үстерү. Табигатькә ата- аналарга мәхәббәт тәрбияләү.	**Белергә тиеш:** -автор әкиятләрендә, халык әкиятләрендәгечә, вакыйгаларның кабатлануын, чылбыр рәвешендә тезелүен **- Башкара алырга тиеш:** -табышмаклар уйлау	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
52	Гыйлем ачкычы-китап Ф.Яруллинның “Тылсымлы ачкыч” әкияте. Йолдыз “Белмәгәнен	Әкиятләрне сәнгатьле итеп укый һәм сөйли белү. Әсәрнең мәгънәле кисәкләре арасындагы бәйләнешләрне ачыклау, төп фикерен билгеләү һәм	**Белергә тиеш:** -әкиятләрнең жанр үзенчәлеген ачыклый **Башкара алырга тиеш:** -белем алу өчен кирәкле чыганаклардан файдалана	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: эшләнәчәк практик эшкә мөстәкыйль максат куя белү.		

	белми”	аны үз сүзләрең белән әйтеп бирергә өйрәтү. Сәнгатьле уку осталыгын камилләштерү.	белү	КУУГ: парлап эшли белү.		
53	Шырбырдашып тама тамчылар М.Мирза “Язның тәүге көннәре”. “Музей йортына сәяхәт”	Укучыларны аңлап һәм сәнгатьле итеп укырга сөйләм культурасына өйрәтү. Балаларның сөйләмен баету.	**Белергә тиеш:** -авторның төп фикерен аңлый белү **Башкара алырга тиеш:** -мөст. фикерли, нәтиҗәләр ясый алу	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
54	Беренче күкрәү .Г.Хәсәнов “ Май”,Ә.Рәшит “ Яшенле яңгыр Г.Хәсәнов “ Май”,Ә.Рәшит “ Яшенле яңгыр””	Төрле ел фасылларын чагыштырып оригиналь һәм стандарт булмаган фикерләргә кызыксыну уяту.	**Белергә тиеш:** -язның тәүге үзенчәлекләрен **Башкара алырга тиеш:** -мөстәкыйль фикерли, нәтиҗәләр ясый алу	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән таба белү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		
55	Табигать-иң серле китап Г.Хәсәнов “ Май”	Әдәби әсәрләрнең башка сәнгать әсәрләре белән бәйләнеше.Г.Хәсәнов “ Май”	. **Белергә тиеш:** -Табигать серләрен фәнни эзләнүләр аша аңлау **Башкара алырга тиеш:** - Табигать турында күбрәк белү	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү		
56	Шифалы яңгырлар Г.Хәсәнов “ Май”	Үз фикереңне әйтә белү. Укылган текстның эчтәлеген аңларга һәм аның темасын билгеләргә өйрәтү. Сәнгатьле һәм йөгерек укуга ирешү. Укучыларда миһербанлык кебек уңай сыйфатлар, яхшы гадәтләр, түземлелек сыйфатлары тәрбияләү.	**Белергә тиеш:** матурлыкны күрә һәм аера **Башкара алырга тиеш:** -язучы әсәре һәм рәссамнар иҗатында бер үк теманың үзенчәлекле бирелешен аңлата белү	ШУУГ: сөйләм культурасын үстерүгә омтылу. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү		
57	Канатлы дуслар Г.Хәсәнов “ Май”	Г.Хәсәнов “Май” укучы әдәби әсәрләр аша Туган иле, туган ягы, дөнья халыклары мәдәнияте һәм тарихы белән таныша; – әдәби әсәрне, сәнгатьнең үзенчәлекле бер төре буларак, башка сәнгать әсәрләре белән	**Белергә тиеш:** -Татар халкының бик борынгы тарихының төрле жанрларда чагылышын аңлау, шул әсәрләр аша тарихны күзаллауларына ирешү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		

		чагыштырып өйрәнә;				
58	Үткәнеңне онытма син! Р.Фәйзуллин " Онытма син!" Туган якны өйрәнү музеена дәрес-экскурсия"	Шигырьне сәнгатьле итеп уку . "әсәрнең жанрын билгеләгәндә, геройларга характеристика биргәндә анализ, чагыштыру, каршы кую ысулларын куллана;	**Белергә тиеш:** -тема уртаклыгын таба **Башкара алырга тиеш:** -тасвирлау алымнарын аңлата белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: кирәкле информацияне дәреслектән һәм вакытлы матбуттан таба белү. РУУГ: үз эшеңә бәя бирә белү. КУУГ: күршең белән хезмәттәшлек итү.		
59	Бик борынгы манара Л.Шагыйрьҗан "Сөембикә манарасы","Музей йортына сәяхәт"	Рифма төшенчәсен аңлау. кече яшьтәге мәктәп баласын үз фикерен курыкмыйча әйтә, башкалар фикерен тыңлый һәм хөрмәт итәргә күнегә; укучы әдәби, фәнни, фәнни-популяр текстлардан үзләренә кирәкле мәгълүматларны	**Белергә тиеш:** -Төрле авторларның әсәрләрендә татар хал-кының үткәнен чагылдыру алымнарын өй-рәнү **Башкара алырга тиеш:** -Халыкларның тарихи үткәне турында материал таба белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: әсәрдәге уртак һәм аермалы якларны билгеләү. РУУГ: эшләнәчәк практик эшкә мөстәкыйль максат куя белү,үз фикерен дәлилләү. КУУГ: парлап эшли белү.		
60	Сабан туй-халык бәйрәме М.Мирза " Без бабайсыз үстек" "Музей йортына сәяхәт"	Лирик геройның эчке дөньясын шигъри формада ачып бирү Фикерне дөрес һәм төгәл итеп белдерү өчен бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү.Укучыларның фикерләү сәләтен һәм иҗади активлыгын арттыру.	**Белергә тиеш:** -Татар халкының бик борынгы тарихының төрле жанрларда чагылышын аңлау, шул әсәрләр аша тарихны күзаллауларына ирешү **Башкара алырга тиеш:** -Тарихи әсәрләрне аңлап уку	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: әсәрдәге уртак һәм аермалы якларны билгеләү. РУУГ: эшләнәчәк практик эшкә мөстәкыйль максат куя белү,үз фикерен дәлилләү. КУУГ: парлап эшли белү.		
61	Нәсел агачы "Музей йортына сәяхәт"	"Музей йортына сәяхәт" Бәйләнешле сөйләм күнекмәләре формалаштыру. . Ишеткәннәргә карата үз фикереңне белдерү	**Белергә тиеш:** -Төрле авторларның әсәрләрендә татар хал-кының үткәнен чагылдыру алымнарын өй-рәнү	**ШУУГ:** иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. **ТБУУГ**: кирәкле информацияләрне төрле чыганаклардан эзләп таба белү. **РУУГ:** үз эшеңә тиешле өстәмәләр, төзәтүләр кертү. **КУУГ:** тормыш тәҗрибәсен куллану		
62	Алар Ватан өчен көрәште Ф.Кәрим "Ант", " Ватаным өчен"	Шигырьне аңлап һәм сәнгатьле итеп уку Төрле жанрдагы әсәрләрне ишетеп аңлау, укылган әсәрләрнең	. **Белергә тиеш:** - яттан сөйләгәндә сәнгатьле итеп,ашыкмый сөйли	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУГ: анализлау, чагыштыру, классификацияләү, гомумиләштерү.		

		эчтәлеген сөйли белү. Сәнгатьле уку күнегүләре Дәрестә нинди яңа белемнәр алуыгыз турында күршегез белән фикерләрегезне уртаклашу	**Башкара алырга тиеш:** -сугыш чорындагы балалар тормышы турында сөйли белү	РУУГ: үз эшенә бәя бирә белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
63	Рәхмәт сезгә,ветераннар! М.Җәлил "Кичер,илем!"	Авторның иҗат алымнары, тормышы турында күзаллау. Белергә тиеш: - характер һәм тойгылар үзенчәлеге билгели : -әсәрне мәгънәви кисәкләргә бүлә белү	**Белергә тиеш:** -Төрле авторларның әсәрләрендә татар халкының үткәнен чагылдыру алымнарын өй-рәнү **Башкара алырга тиеш:** -Халыкларның тарихи үткәне турында материал таба белү	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: әсәрдәге уртак һәм аермалы якларны билгеләү. РУУГ: эшләнәчәк практик эшкә мөстәкыйль максат куя белү,үз фикерен дәлилләү. КУУГ: парлап эшли белү.		
64	Сугыш чоры балалары В.Нуруллин "Бүреләр,үгез һәм без" "Музей йортына сәяхәт"	Укылган әсәргә анализ ясау. - үз фикерен курыкмыйча әйтә - әсәр исеменең төп мәгънә, эчтәлек белән туры килүен билгеләү	**Белергә тиеш:** -шигырьдә лирик геройның эчке дөньясын аңлый **Башкара алырга тиеш:** -әсәргә карата үз фикерләрен әйтә белү .	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: "фронтовик – шагыйрь" төшенчәсен булдыру. РУУГ: эш алымы һәм нәтиҗәне аера белү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		
65	Канатлар кая илтә? Г.Ахунов "Канатлар кая илтә?"Мәкальләр. "Музей йортына сәяхәт" тест	Геройның эчке дөньясын аның әйләнә-тирә дөньяны танып белүе аша күрсәтү. .	**Белергә тиеш:** -үзләренең нәсел - ыруларын **Башкара алырга тиеш:** - нәсел – ыру, туганнар, кардәшлек мөнәсәбәтләренә үз фикерләрен белдерү, нәтиҗә ясау	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: сугыш ветераннарының тиңдәшсез батырлыгы турында белемнәр туплау РУУГ: үз эшенә тиешле өстәмәләр, төзәтүләр кертү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану.		
66	Матурлыкка бай ул безнең замана И.Юзеев "Матурлыкны гына алып кит!" Мин яратам сине,Татарстан Г.Бәширов "Безнең Татарстан", Йолдыз "Спортчы шүрәле".	Еллык йомгаклау контроль эше (тест) Эчтәлек буенча фикер алышуда катнашу, текст ахырындагы биремнәрне төгәл үтәү	**Белергә тиеш:** - яттан сөйләгәндә сәнгатьле итеп,ашыкмый сөйли **Башкара алырга тиеш:** -сугыш чорындагы балалар тормышы турында сөйли белү	ШУУГ: төрле вакыйгалардан чыгу юлын табу. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: биремнәрне үтәү планын билгеләү. КУУГ: тормыш тәҗрибәсен куллану		

67	Кабатлау	Дөньяны шагыйрьләр күзлегеннән чыгып танып белү. Әсәрне кычкырып яки яттан укыганда аның эчтәлеген, характерын төрле сурәтләү чара-лары аша бирү. Укылган яисә тыңланган әсәрнең эчтәлеге.	**Белергә тиеш:** -авторның тормышы турында -сугыш ветераннарының бүгенге тормыш өчен кан коюлары, аларның тиңдәшсез батырлыгы турында **Башкара алырга тиеш:** **-** авторның иҗат алымнарын билгеләү **-**Ватан өчен көрәшкән ветераннар батырлыгының фронтовик – шагыйрьләр иҗатында үзенчәлекле чагылышын аңлата белү.	ШУУГ: иҗади эшчәнлеккә омтылыш булдыру. ТБУУГ: предметларны чагыштыру, уртак, аермалы якларын билгеләү. РУУГ: үз эшеңә тиешле өстәмәләр, төзәтүләр кертү. КУУГ: фикер алышуда катнашу.		
68	Йомгаклау дәресе.					